

“El procés constituent català ha de ser l’antítesi del model espanyol”

El diputat de la CUP Quim Arrufat (la Seu d’Urgell, Alt Urgell, 1982) explica les mancances i febleses que el seu partit troba en l’actual preacord de full de ruta.

Per què la CUP no ha signat l’acord del full de ruta unitari?

—No hi donem la importància que hi dona altra gent, a signar o a comparèixer públicament junts o no. En els quatre o cinc últims mesos hem fet diverses reflexions que estem traslladant a tots aquests actors, amb els quals dialoguem permanentment. No és que no signem perquè hi hagi un desacord que ens impedeixi treballar sinó perquè hi ha consideracions que ens semblen més importants que la urgència, que segurament sí que tenen altres actors, de signar una cosa i callar veus.

—Quines són aquestes consideracions que us semblen importants?

—La primera, els actors que signen el full de ruta. Entenem que si realment és un full de ruta de país, en el sentit que intenta organitzar una hegemonia política per aconseguir uns objectius polítics de país i la independència, cal que hi hagi més actors compromesos; cal que hi hagi un concepte més polièdric del que és la societat catalana. És cert que són actors potents —els dos partits, l’ANC, Òmnium... no són qualsevol cosa—, però ens inquieta. Una segona cosa: tenim la sensació fa bastants mesos que s’ha desubicat l’estratègia central del moviment sobiranista que, en compte de plantejar estratègies per aconseguir la sobirania, dissenya estratègies pensant sobretot perquè no es trenqui la unitat. Hem fet

avinent a totes aquestes entitats que ens preocupa el canvi, potser inconscient, de l’estratègia sobiranista per la unitarista. Aquesta necessitat permanent de sortir signant una cosa en un acte conjunt malgrat que a les enquestes vagi disminuint el suport, malgrat que hi hagi cada vegada menys actors implicats. Això ens preocupa i no abonarem aquesta tesi. Per responsabilitat. I, lligada amb això, una tercera reflexió és que ens cal sortir de la zona de confort de l’independentisme.

—Què vol dir?

—Un full de ruta signat per CDC, ERC; Òmnium, l’ANC i l’AMI parla d’un ambient socio-polític molt similar que no fa l’esforç d’anar a entendre moltes altres parts de la societat catalana. I també tenim algunes discrepàncies sobre detalls del full de ruta, però cap d’ells no és motiu per no treballar-hi, al contrari.

—Quines?

—Si s’han de comptar vots o escos a les eleccions plebiscitàries; com s’han de plantejar aquestes eleccions. Però ens sembla sobretot que al full de

JORDI LEYVA

ruta li falta assumir un relat comú entre diferents actors que faci que el camí sobiranista es desdoblí —en el sentit d'ampliar-se. El carril sobiranista, ara mateix, està molt centrat en aquest espai socio-polític que té molt clara la independència i ens temem que això no és suficient per guanyar. Cal incorporar d'alguna manera la gent que sense ser identitàriament independentista, ho pot arribar a ser si hi ha el component de canvi de transformació democràtica. Tot això ho hem posat en el “Document de bases per un ampli acord polític i social” i que hem de compartir amb la resta d'agents, que són més dels

que han signat el full de ruta. Ho estem fent amb bastants més col·lectius, alguns dels quals no són aliens al procés però amb els quals no es compta tot i que volen contribuir...

—Per exemple?

—Per exemple, tot el món cooperatiu i parts grans del món associatiu d'aquest país que participen en les mobilitzacions. Són actors menors però que tenen un punt de vista diferent de com s'ha d'encarar el procés sobiranista i tenen un arrelament social en àmbits diferents a la centralitat política que configuren CDC i ERC —que és un mateix espai polític que es disputa vots

entre ells. Cal trencar aquest cercle i anar a buscar més enllà. El sobiranisme ha d'incorporar programa de radicalitat democràtica, de canvi i transformació democràtica per tal que esdevingui no només un projecte de separació de l'Estat espanyol com a tal sinó també un projecte d'inici de radicalitat democràtica. Ras i curt, la independència ha de significar l'entrega del poder polític a la gent, no d'una forma retòrica sinó a través del compromís polític ferm, transparent i articulad. Sona molt grandiloqüent, però ho resumim amb un procés constituent que aprengui d'alguns països que, en els últims anys,

han fet canvis democràtics molt substancials —alguns amb més èxit i d'altres amb menys. Per a molta gent és obvi que la independència necessitarà un procés constituent. La qüestió és si aquest procés és un tràmit per dotar-se d'una carta constituent i ja està o és un procés on realment hi ha una voluntat política d'entregar el debat sobre com funciona la nostra societat, com s'articulen les institucions i quina relació hi ha entre les institucions i la gent; fins i tot quina relació hi ha entre gent i economia. Això ha d'anar incorporat al projecte sobiranista. Si no, temem que no serà suficient per a una victòria a les

eleccions plebiscitàries. Estem intentant rearticular-ho tot perquè, després del 9N i una certa pèrdua de rumb, s'hi ha afegit un altre factor amb el qual no comptàvem.

—Després del 9N?

—Sí. En aquesta última fase del procés sobiranista acumulàvem legitimitat democràtica i fins i tot arguments per la simple i senzilla acció negativa de l'Estat espanyol. Això és fantàstic. L'enemic et proporciona arguments al teu favor. Però ara el mapa polític de l'Estat espanyol es belluga i reacciona —i, en part, reacciona perquè ens hem mogut nosaltres, com ha passat altres vegades a la història— i això provoca dues coses. En molta gent d'aquí genera una il·lusió òptica d'esperança que a l'Estat espanyol poden canviar coses, fins i tot una obertura democràtica que permeti un referèndum, cosa que nosaltres pensem que és radicalment falsa. Això ho defensa Iniciativa, Unió Democràtica, etc. Nosaltres pensem que és enganyar la gent. L'altra il·lusió òptica és que hi haurà una reforma de l'Estat espanyol, un procés constituent que permetrà canviar les bases de l'Estat per unes altres de més democràtiques que permetran intervenir en els afers socials i redistribuir la riquesa, ara mateix molt injustament distribuïda a l'Estat. Això, que ho escenifica bàsicament Podem, no es donarà segons totes les enquestes i previsions que tenim. Però mentrestant desactiva tot el suport tan senzillament aconseguit pel sobiranisme sobre una certa fracció. Per tant ara cal estressar-se.

—Cal que els partits polítics sobiranistes facin un esprint?

—Si hi ha proposta política a l'Estat espanyol, la proposta sobiranista ha d'incorporar un programa polític. No només de forma retòrica, amb discursos i promeses. Amb treball polític, amb concreció i en col·laboració amb diversos agents ha de doblar o triplicar les màquines polítiques que ha fet servir fins ara. I això és complicat perquè ha treballat molt i ho ha fet molt bé en alguns sentits.

—I el full de ruta ha d'incorporar aquest programa polític explícitament?

—Ha de multiplicar actors; ha d'entendre que ha d'incorporar l'agenda social i la qüestió democràtica. Però

això és molt difícil. No ens posarem d'acord la CUP i CDC en pràcticament res de qüestions socials, no es pot fer debatent com serà Catalunya, però sí que ens hem de posar d'acord sobre com s'articularà un procés constituent, el procés democràtic que decidirà com serà la república que es farà. De tal manera que la gent sàpiga una cosa que a nosaltres ens preocupa des del primer moment. Enmig d'una crisi com l'actual, amb governs que han aplicat l'austericidi, no pot ser que l'independentisme no expliqui en quin moment del procés es parlarà d'aturar els desnonaments. No pot ser que sigui aliè a totes les qüestions socials.

—Molts independentistes diuen que, amb la independència, es resoldran aquestes qüestions socials.

—Sí, els independentistes saben perfectament que la independència es fa precisament per resoldre aquests problemes. Però s'ha d'explicar quan i com. Ja no val la retòrica del món millor. S'ha de concretar perquè, a l'Estat espanyol, hi ha moviments polítics que ja estan explicant quan i com: després de les eleccions espanyoles, etc. A nosaltres ens és més difícil. No tenim Estat; ells, sí. Però hem de fer els esforços per fer-ho realitzable, possible. Que sàpiguen que, quan s'obri el procés independentista, s'endegarà un procés constituent exemplar, el millor del món.

—Esteu convençuts que no guanyaran aquells que prometen aquests canvis a l'Estat.

—Hi haurà unes eleccions espanyoles en les quals Podem treu, com a màxim, un terç. La resta dels dos terços van a parar a PP-PSOE-Ciutadans, que és bàsicament el mateix partit: el partit de l'oligarquia, de la banca i de l'Estat espanyol, que saben perfectament que els han sortit dos nans —el sobiranisme i Podem— que posen en perill l'estabilitat política. I intentaran solucionar-ho; intentaran tancar l'escletxa que s'ha obert en el poder en aquesta crisi.

—Com?

—Amb una reforma constitucional que tracti el tema transparència i corrupció i intenti redistribuir. Fa poc parlaven Ciutadans i PSC a l'Ateneu Barcelonès d'un sistema de fiscalitat compartida a Catalunya... Fins i tot Ciutadans ja comença a situar-se

“Per l'autodeterminació hi haurà una mil·lèsima de segon que haurem d'anar amb CDC”

en el pacte constitucional. Aquest és l'escenari negre, però es pot donar si no actuem com estem actuant. Si no, passarà com sempre a Catalunya: que, quan s'ha mogut, se li han tancat les portes i han acordat a la seva esquena, en despatxos grisos de Madrid, la seva derrota com a societat. Quan intenta aixecar el cap i valer-se per ella mateixa, sempre passa. La nostra prioritat des del principi, sempre ho hem dit, és evitar qualsevol pacte d'esquena a la ciutadania. Però nosaltres sols no ho farem. Per evitar que això passi l'Estat s'ha de trobar, quan passin les eleccions, una Catalunya dempeus, amb idees de futur i coordinada, de manera que no ens puguin dividir aquí.

—**El tema de l'Estat és clar. Pel que fa al procés constituent a Catalunya, estan intentant evitar que no segueixi el model de la Transició espanyola?**

—Ha de ser l'antítesi del model espanyol d'una Constitució feta per uns pares de la Constitució tancats en un despatx i, després, o votes això o res. Ha de ser el contrari d'això. Ha de ser similar a l'islandès, similar a l'equatorià, similar a l'irlandès que s'està fent

ara. Ha de ser semblant als processos constituents amb gran participació popular, definició sense por d'institucions noves, redefinició de nous drets socials, de drets cívics i de drets democràtics. Que realment sustentin la voluntat de sobirania de Catalunya sobre una base de creença democràtica, de gent que pensi “jo no sé si sóc molt català o poc català, però aquest projecte de Catalunya val la pena”.

—**Per acostar el procés a aquells que no són nacionalistes...**

—... però tampoc són espanyolistes, però el que sí que volen és que passin coses. I estan disposats a donar suport a una república catalana si no és un *xiringuito* de Convergència —dic de Convergència perquè és qui actualment lidera.

—**El lideratge de Convergència us fa al·lèrgia?**

—No, les al·lèrgies ens les hem tret totes si tenim un full de ruta que s'ho val i si sabem on porten les coses. Nosaltres tenim el mapa molt ben dibuixat i no ens fa por ni participar en xerrades amb altres forces polítiques de l'esquerra ni amb qui més o menys

sincerament aposta pel sobiranisme. Però no és el nostre *modus vivendi* ni ho fem alegrement. La nostra gent posa límits molt clars a l'escenificació que fem amb altres forces però sabem —i ho vam dir des del principi— que per l'autodeterminació del nostre poble hi haurà alguna mil·lèsima de segon que haurem d'anar de la mà de Convergència. Si no, ara mateix, no se suma. Això vol dir que creiem cegament en Convergència? No. Les nostres sospites permanents que no hi ha una aposta sincera per la independència —que hauria representat, per exemple, que el 9N es desobeís totalment i s'acatés la llei de consultes— ens acompanyen. I les sospites són la nostra llum però no podem permetre que això ens bloquegi per avançar tant com es pugui. Malgrat saber que l'aposta pot ser no és tan sincera, no vam deixar, en el seu moment, d'apostar perquè el 9N fos una realitat en la fórmula que fos. Com si haguéssim de votar en una caixa de sabates, vam dir llavors. Com a poble ens ho mereixíem.

Àlex Milián